

стното и историко-визионерското, частното и общото като езици на епохата се сливат в екстремалната точка на една жестока, многовековна схватка между човека и историята.

Цялата творба внушава тъкмо това, че Кочо не е изключение, а е един от всички останали перушнци. В същото време Кочо е другото име на Перушица. Кочо е индивидуалният „изговор“ на груповото живееие. И затова колкото е по-изключителен, толкова е по-типичен. Кочо сякаш се е готвил (или поне според внушенията на творбата е така) да влезе в държавностроителния календар на българското. Самият той се превръща в представителен език на героическото говорене. Той е едновременно реално-конкретен субект на историята, но и нейна парадигматична конструкция.

Перушенецът Кочо като посветен в тайното изкуство на общарството, кодира инициационната функция на *страданието*. Нещо повече – посвещава се на страданието и смъртта, които, той знае, ще изведат към възкресението. Според „морфологията“ на архаичните култури кървавото приношение е условие за всяко сътворение, както и за преминаване в ново измерение на съществуването. Новият живот на българите може да зачене само от друг, пожертван живот. Сътворението, пише М. Елиаде, е жертва: „Сътворението може да се оживи само като му прехвърлиш собствения си живот (кръв, съзи, сперма, „душа“)¹⁵“.

Така че семейството на Кочо се оказва идеалната „света троица“, пожертвана в името на свободата. Семейството на Кочо е посечената архетипална жертва („виж, настая сеч“), чиято кръв ще проникне в гънките на майката земя, за да роди свободата („И Кочо ножът си извади кървав из гърди ѝ“, „и чучур червен бликна и затече“, „и кръвта детинска с майчинта се смеси“). Материнската и младенческата кръв носят в себе си очистителна сила. Тя означава смъртта, но и животосъзданието; мрака, но и светлината. Кръвта на Кочовото семейство е по необходимост пролятата кръв. Тя е едновременно пуснатата „мръсна“ (робска) кръв, но и посвещенската, кръстената кръв на обновата. Тя е кръв, легитимираща свободата, онази, която ще узакони новото раждане. Така че Кочовото семейство е конкретно-историческото продължение на архаичната инициационна традиция в ситуация на битиен предел. Неговата смърт е възможно най-екстремното освобождение от временното и постигане на абсолютното.

Едва ли е случайно, че простият чизмар е допълнително назован като „бунтовник стар“, а жена му като „млада хубавица“. Тези възрастови характеристики не назовават толкова голямата разлика в годините между съпрузите, а по-скоро акцентът е върху зрелостта на индивидуалното съзнание на общаря. Кочо е стар бунтовник, т.е. с богат житейски опит, с ясна представа за собствена идентичност и за сложните, непрозрачни смисли на битието. Според П. Бъргър зрелостта е състояние на ума; зрялото съзнание на човека е това, което има „епистемологически привилегирована позиция“¹⁶. Именно в периода на зрелостта безусловно заработва селективното възприятие, което отделя по-важното от по-маловажното в биографичен път от люлката до гроба. Именно зрелият Кочо може в повратната точка, преобръщаща живота му в смърт, да направи най-адекватния, макар и най-драматичен, биографичен избор. И, разбира се, този избор е най-вече свързан със сферата на интимността.